І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА — SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
HEnderson 4-0237
HEnderson 4-0807
УНСоюз: HEnderson 5-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXXI. Ч. 159. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 26-го СЕРПНЯ 1964 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, AUGUST 26, 1964 No. 159. VOL. LXXI.

ДОСЯГНЕННЯ УРЯДУ ДЖАНСОНА І КРИТИКА РЕСПУБЛІКАНЦІВ БУЛА ТЕМОЮ ГОЛОВНОЇ ПРОМОВИ НА ВІДКРИТТІ ДЕМОКРАТИЧНОЇ КОНВЕНЦІЇ В АТЛАНТИК СИТІ

Атлантик Сіті, Н. Дж. — В понеділок 24-го серпня тут відкрито Демократичну Крайову Конвенцію в Конвенційній Галі міста Атлантик Ситі. Важним пунктом на першій сесії була головна промова сенатора із Ровд Айленду Джана О. Песторі.

Сенатор із Ровд Айленд Джан О. Песторі виголосив ключову промову, в якій гостро заатакував республіканського кандидата на президента Беррі Голдвотера. Ця промова так подобалася присутнім делеґатам, що після неї почали згадувати прізвище сенатора Песторі між тими, що можуть бути запропоновані президентом Джансоном на віце - президентського кандидата. Ця кандидатура ще не є вирішена, і сподіваються, що Президент повідомить про неї аж в останній хвилині, це значить по своїй номінації. Сенатор Песторі казав, що Голдвотер є в'язнем реакційних та екстремістичних кол і як такий ставши президентом ЗДА, міг би спричинити велике нещастя цій країні, Голдвотер голосував проти припинення атомових експльозій, він нерозважно висловився тепер про користування атомовою зброєю, яка мусить бути під контролею самого Президента і нікого більше, бо тільки цим способом можна не допустити до необдуманих подій. Це місце промовця викликало ентузіястичні оплески й овації делеґатів. Сенатор Песторі часто наводив успіхи покійного Кеннеді і Джансона, кажучи що Джансон має за собою дев'ять місяців такої успішної праці, які виглядають на „чудо". Голдвотер хоче принести „троянського коня" американському народові, він був проти атомомового порозуміння, є проти соціяльного забезпечення, проти робітничих спілок і проти боротьби проти убогости. Промова сенатора Песторі свідчить про те, що президент Джансон у виборчій кампанії підкреслюватиме такі справи, як проблема миру у світі в закордонній політиці та добробут у внутрішній. Джансон буде підкреслювати те, що він продовжує політику покійного президента Кеннеді та одночасно закидатиме республіканському кандидатові невідповідальність за свої слова і за зв'язки з екстремістами. Плятформова Комісія закінчила 25-го серпня свою працю і схвалила таку виборчу плятформу, яка гостро виступає проти всяких екстремістів. В плятформі сказано — „Ми засуджуємо всякий екстремізм, справа і зліва, включаючи до нього тактику таких організацій, як Комуністична партія, Ку Клакс Клан і Т-во ім. Джана Бирча". На Республіканській Конвенції в Сан Франсіско відкинено внесок лібералів на ухвалення пункту проти екстремістів, головно проти Т-ва ім. Бирча. В справі виборчої плятформи панує згода на Конвенції, але не є ще полагоджена справа делеґацій на Конвенцію із стейтів Міссіссіпі та Алабама, звідки прибули по дві делеґації, одна із самих білих, а друга з неґрів і білих. Справу делеґації з Міссіссіпі мають вирішити в другому дні Конвенції, у вівторок по полудні. Не всі делеґати з Алабами підписали деклярацію льояльности у відношенні до президента Джансона. На Конвенції сиділи і ті делеґати, які не підписали цієї заяви, але не було спроби виганяти їх із залі. Сенатор Песторі хвалив у своїй ключовій промові покійного президента Кеннеді, який спричинив поразку Хрущову під час так званої кубинської кризи. „Хрущов забрав свої манатки з Куби і пішов додому", — казав сенатор Песторі. Те саме зробив цього року президент Джансон, коли наказав літакам бомбити комуністичні кораблі Північного В'єтнаму в затоці Тонкіну. Сенатор Песторі пікреслював той факт, що ця країна в останніх роках переживає найбільший добробут в історії ЗДА, має „наймогутнішу збройну силу в світі", яка є більша від всіх інших збройних сил разом взятих". Ця могутність ЗДА є тільки на те, щоб втримати мир у світі. У внутрішній політиці ухвалено закон про охорону громадянських прав — казав сенатор Песторі, — хоч і не згадував при цьому того, що сенатор Голдвотер був проти цього закону. Це зробив він, мабуть тому, щоб не пригадувати цього факту південним виборцям, між якими є багато таких, які виступали проти цього закону. Сенатор Песторі хвалив тих республіканців, які голосували за цей законопроєкт у відношенні 4 до 1. В першому дні Конвенції 24-го серпня праця йшла за такою програмою. Відкриття Конвенції о год. 8:30 увечері. Молитву провів Вч. о. Селстин Дж. Дам'яно, заяву вірности виголосив гавайський сенатор Деніл Інус. Урядовий заклик до праці на Конвенції виголосила пані Дороті Вреденбурґ Буш, — секретарка Демократичного Крайового Комітету. Губернатор стейту Ню Джерзі Ричард Гюз привітав делеґатів як господар. Після вибору тимчасового проводу Конвенції показано фільм про успіхи демократичного уряду в закордонній політиці. Сенатор із Ровд Айленду Джан Песторі виголосив головну ромову. Після звіту Реґуляміновоі Комісії промовляв крайовий провідник Молодечих Демократичних Клюбів Америки — Алберт Гавз. Перед звітом Мандатної Комісії промовляв Дейвід Брюс Марш — переможець змагань у красномовстві Американського Леґіону. Першу сесію 34-ої Демократичної Конвенції закінчив молитвою о. Френк Кларк Фрай.

ТРИМАЄ НА КОНВЕНЦІЇ ... Вироблений із каштанового дерева спеціяльно для демократичної конвенції молоток, що його вживатиме під час її нарад для вдержування порядку голова президії Демократичної Конвенції. Тримають молоток крайовий демократичний голова Джан Бейлі (зліва) та губернатор Ричард Гюз, як господар стейту Ню Джерзі, на терені якого відбувається Демократична Конвенція.

Болівія зірвала дипломатичні зв'язки з Кубою

Ля Паз, Болівія. — Болівійський уряд 21-го серпня зірвав дипломатичні зв'язки з кубинським комуністичним урядом диктатора Кастра. Одночасно зірвано і торговельні зв'язки з Гаваною. Перед повідомленням про це уряд Болівії поробив відповідні заходи, щоб не допустити до демонстрацій лівих, які підтримують кубинських комуністів. Зірвання торговелвних і дипломатичних зв'язків відбулося згідно з резолюцією Організації Американських Держав з дня 26-го липня. Болівійський президент Віктор Паз Естенсоро повідомив міністра закордонних справ Фернанда Іщуражьце Чінеля про своє рішення зірвати зв'язки з Кубою. Міністер Чінеля після того повідомив про це кубинського шарже д'афер Роберта Лисаллія. Недавно Чіле загострило свої дипломатичні зв'язки з Гаваною, з якою втримує ще зв'язок Мехіко, а Уруґвай не рішився ще, чи йти за вказівками з 26-го липня цього року.

Тексаський правник Ліон Яворський має зайняти становище Роберта Ф. Кеннеді

Гюзтон, Тексас. — Тут поширилась вістка, що 50-річний правник Ліон Яворський має зайняти становище головного прокуратора, коли Роберт Ф. Кеннеді зрезиґнує із свого становища та буде старатися здобути пост сенатора в стейті Ню Йорк. Сам Яворський відмовився зайняти становище в цій справі, бо покищо пост головного прокуратора ще не є вільний. Але журналісти знають, що тексаський правник часто конферував із президентом Джансоном. Дехто гадає, що номінація Яворського відбудеться аж після виборів, бо функції головного прокуратора після резиґнації Кеннеді виконуватиме теперішній заступник головного прокуратора Н. Каценбах. Яворський обороняв в 1960-му році тодішнього сенатора Л. Б. Джансона, який одночасно кандидував на сенатора і на віце - президента, і виграв був справу в Найвищому Суді ЗДА. В передмові до книжки Яворського, виданої в 1961-му році, Джансон назвав його „своїм приятелем і дорадником".

● **У французькому містечку Монтаржі** за 70 миль на південь від Парижу перебувають від початку цього місяця 62 студенти з 40 різних країн під гаслом „Місяця Приязни". Вони уладжують щоденно окремі національні „Дні" з музикою, піснями, танками своїх народів та з різними доповідями і дискусіями.

Посадник Клівленду особисто вітає Ярослава Стецька

Клівленд, Огайо (зрв). — Від 14-го до 19-го серпня ц. р. українська громада нашого міста мала нагоду вітати гостя з Европи, п. Ярослава Стецька. Зараз після приїзду до Клівленду, кол. голова правління у Львові і теперішній голова ЦК Анти - большевицького Бльоку Народів, відбув пресову конференцію у Шератон Готелю, у висліді якої американські щоденники „Плейн Ділер" і „Клівленд Пресс" коментували впродовж трьох днів справу його побуту у Клівленді та його успішну міжнародну діяльність у напрямі закріплювання боротьби за свободу поневолених комуністичною Москвою народів. „Плейн Ділер" відмітив факт, що Я. Стецько є могутнім ворогом Нікіти Хрущова та придбав уважливість світової опінії тим, що за його акції в користь визволення України і всіх комуністами поневолених народів, Хрущов атакував його під час відвідин Швеції у червні ц. р. В неділю, 16 серпня 1964 клівлендські Організації Українського Визвольного Фронту влаштували в честь Гостя прийняття у Мидвей Готелі, в якому взяло участь близько 200 присутніх. В рямцях прийняття особисту візиту п. Я. Стецькові склав офіційно посадник Клівленду, Р. С. Лохер, разом із своєю дружиною, публічно вітаючи Я. Стецька від імени управи міста та населення цього міста. Чергового дня „Плейн Ділер" публікував фото - світлину посадника Клівленду і Голови ЦК АБН-у Від українців стейту Огайо вітав гостя голова клівлендського Відділу ООЧСУ, д-р Іван Подригуля. Під час прийняття Ярослав Стецько виголосив доповідь, що її вислухали присутні, а в тому теж представники наших громад в Акроні, Кентоні, Лорейні й Йонґставні, з великою

(Закінчення на стор. 3-ій)

У Парижі починається конференція трьох розсварених груп Ляосу

Париж. — В понеділок 24 серпня ц. р. мала розпочатися конференція трьох груп ляоського політичного світу, які творили були коаліційний і невтральний уряд під головуванням Суванни Фуми. Однак відкриття тієї конференції пересунено на день-два внаслідку спізнення комуністичного ватажка, князя Суфанувонґа, який виїхав до Парижу далекою окружною дорогою, на Пейпінґ і Москву, щоб в тих двох столицях дістати директиви від тамошніх комуністичних диктаторів. Найдовше нараджувався в Пейпінґу, - міністер закордонних справ маршал Чен-і і генерал комуно-китайського генерального штабу Жо Жуі-чінґ відпровадити ляоського комуніста на летовище. Перед своїм відлетом Суфанувонґ заявив, що він буде старатися вхопити у Москві перший літак, який летітиме до Парижу. Однак, очевидно, йому залежало на тому, щоб перевірити безпосередньо, які погляди на ситуацію в Ляосі мають китайські та які московські комуністи. Табір правих ляоських політиків репрезентує на Паризькій конференції колишній прем'єр Вун Ум, а табір невтралістів — прем'єр Суванна Фума. Паризька конференція має вирішити передумови для ширшої міжнародної конференції для справи Ляосу. Покищо в цих нарадах беруть участь самі тільки ляосці, плюс — в характері обсерваторів — члени Міжнародної Контрольної Комісії для Ляосу — Індія, Канада і Польща.

Маляйзія зліквідувала висад індонезійських саботажистів і партизанів

Куаля Люмпур. — Виявилося, що це були три групи індонезійців, що їх висаджено в минулому тижні на Маляйському півострові. Коли спершу означувано число тих індонезійських саботажистів і партизанів на 30-49, то тепер силу тільки одної групи окреслюють на 40 душ, при чому не виключають, що вона прорвалася через поліційно-військовий кордон і дісталася в гірську околицю півострова. Однак назагал уряд вважає, що ця індонезійська авантура зліквідована. В сутичці з поліцією згинули дальші чотири індонезійці, а сім інших схоплено в полон. За минулий тиждень схоплено понад 30 отаких партизанів. Один маляйський селянин доніс властям, що в одній халупі на плянтації гуми скривається гурт індонезійців — військо негайно ту халупу окружило. 23-ох індонезійців і 11 маляйських китайців поставлено вже перед суд за ношення зброї в терені, що був проголошений, як воєнна зона. Оскарженим грозить кара смерти. Індонезійські власті, які вперто відпекувались вислання на Маляї своїх вояків, признали, що це могли бути „добровільці", які „на власну руку" перевели такий десант. Маляйзійські власті віднайшли недалеко місця висаду склад зброї.

Тільки 8 компартій відповіли на запрошення прибути на збіговище до Москви

Букарешт. — Речник комуно - румунського уряд узаяснив, що відношення румунської комуністичної партії до справи скликання на 15 грудня ц. р. „підготовчого" з'їзду 25-ох комуністичних партій є таке саме, як скликання з'їзду всіх компартій світу. Цим він натякнув на заяву румунських комуністів з 29 квітня цього року, де казалося, що вони, румунські комуністи, візьмуть участь тільки в такому міжнародному комуністичному з'їзді, коли буде гарантія, що прибудуть туди всі запрошені партії. Таким чином Румунія мабуть відмовиться від участи в заповідженій Совєтами „підготовчій" конференції, яку Совєти скликують на грудень цього року до Москви. З 25-ох запрошених туди різнонаціональних комуністичних партій позитивну відповідь дали тільки 8. Зате китайські комуністи вже відповіли рішуче негативно, загрозивши, що у випадку, коли большевики будуть скликати міжнародний з'їзд прихильних собі чужокраєвих комуністів, то й вони, китайські комуністи, скличуть другий з'їзд антисовєтських комуністів. Румунський голова держави і партійний шеф Джорджію-Дей під час прийняття з нагоди 20 річчя комуністичного режиму в Румунії впродовж пів години розмовляв з американським амбасадором Вільямом Кравфордом. Гадають, що це була теж румунська демонстрація нібп повної незалежности від Москви і Пейпінґу. У спорі між тими двома комуністичними централями Румунія зберігає „невтральність", стараючись водночас наближитись до Заходу.

Українські вчені взяли участь в Міжнародному Конґресі Мовознавців

Мюнстер, Західня Німеччина. (П. С.) — В днях 16—22 серпня ц. р., відбувся тут 5-ий Міжнародний Конґрес Мовознавців - Фонетиків, у якому взяли участь із українців проф. Д. Чижевський із Гайдельберґу й проф. Яр. Рудницький із Вінніпеґу, цей останній з науковою доповіддю в англійській мові. Заповіджена доповідь проф. О Пилипенка з Києва про українську й англійську інтонацію не відбулася через неприсутність доповідача, якому, очевидно заборонено було виїхати з України на конґрес. На міжнародній науковій виставці заступлені були видання УВАН із Канади, зокрема англомовні випуски мовознавчих серій УВАН.

Відділ УККА в Джерзі Ситі розглядає обвинувачення за українську участь в „антинегритянській акції"

Джерзі Ситі. — Минулої неділі, 23-го серпня, тут у приміщеннях Народного Дому відбулися чергові наради місцевого Відділу Українського Конґресового Комітету, на порядку яких була єдина справа: обвинувачення, що їх видвигнув нюйоркський щоденник російською мовою „Новоє Русскоє Слово" в редакційній статті цього щоденника з 7-го серпня, мовляв, громадяни українського й італійського роду беруть участь в „антинегритянській акції" в цьому місті. Наради відкрив і ними проводив голова Відділу УКК п. Володимир Білик і в них взяли участь члени Управи Відділу, як і представники поодиноких складових організацій. Усі з великим обуренням відкидали згадані обвинувачення, як цілком безпідставне і злонамірене. Це тим більше, що взагалі не приходиться говорити про будь-яку „антинегритянську акцію" в цьому місті. Учасники наради були одностайні в тому, що Управа Відділу УКК повинна поробити всі необхідні заходи, включно із судовими, для оборони українського імени перед безпідставними обвинуваченнями в беззаконності.

У ПІВДЕННОМУ В'ЄТНАМІ НОВІ ЗАВОРУШЕННЯ СТУДЕНТІВ І БУДДИСТІВ

Сайгон. — Південний В'єтнам став знову тереном поважних вуличних заворушень, при чому роблять їх знову студенти і буддисти, закидаючи урядові ґенерала Нгуєна Хана військове диктаторство, спутання громадянських свобод, переслідування буддистів і т. п. Заворушення відбуваються не тільки в столиці Сайгоні, але й інших більших містах. Демонстранти вриваються до державних будинків і нищать внутрішнє уладження, при чому звичайно обкидують теж камінням американських вояків і будинки американської військової та допомогової місії. Злість демонстрантів звертається проти американців, як проти тих, що підтримують режим Нгуєна Хана. Цей останній і його уряд зберігають повний спокій. Поліція ніде не виступала гостро проти демонстрантів. Речник уряду заявив, що уряд свідомий того, що екстремістичні елементи хочуть спровокувати владу, щоб вона стріляла до демонстрантів і повела проти них гострі репресії, що дало б товчок для руху, який щойно тоді міг би стати небезпечний для режиму. Тепер уряд переконаний, що після кількаденних демонстрацій, коли влада не реаґуватиме на них, спокійніші елементи серед студентів і буддистів самі зрозуміють, що вони є використовувані екстремістами для політичних цілей та що тоді прийде час на покарання екстремістів і їхніх провокаторів. Речник уряду заявив, що коли б демонстранти вийшли на вулицю із зброєю, тоді впродовж найкоротшого часу може появитися на вулицях військо, яке негайно приверне спокій. Американські чинники стоять на становищі, що ці теперішні демонстрації, це внутрішня справа В'єтнаму, але з свого боку заявляють підтримку режимові Нгуєна Хана та тавpують всякий внутрішній неспокій в країні, який може принести користь виключно лише комуністам. В деяких містах прийшло до вуличних сутичок між буддистами і католиками, на яких поділяються південні в'єтнамці. Убитий у державному перевороті президент Нґо Дінг Дієм і вся його родина, яка стояла при владі, це були католики і буддисти нарікали на релігійне переслідування. Теперішній президент Нгуєн Хан сам є буддистом, але буддисти твердять, що на різних державних становищах залишилися католики, які використовують свої становища для шиканування буддистів. Покищо цей внутрішній неспокій ще не відбився на воєнних операціях проти комуністичних партизанів, але може шкідливо відбитись, як заворушення продовжувались би. В Білому Домі у Вашингтоні відбулась знову нарада з участю Президента, державного секретаря Діна Раска і секретаря оборони Роберта МекНамари у зв'язку з ситуацією у Південному В'єтнамі.

Совєти пропонують Кіпрові 30 мільйонів кредиту — з політичними передумовами

Нікозія. — Совєтський Союз запропонував кіпрсько-грецькому президентові Макаріосові 30 мільйонів долярів довготермінового кредиту під умовою, що кіпрсько - грецький уряд буде настоювати на отримання права самовизначення, що його використає для закріплення своєї державної незалежности та що на Кіпрі не буде ніякої західньої військової бази. Хоч речник кіпрсько - грецького уряду заперечив, наче б той уряд дістав таку совєтську пропозицію, проте західня преса пітримує цю вістку. Так само втримується вістка про щораз глибші розбіжності між урядом Греції і президентом Кіпру Макаріосом. Кіпрсько-грецький міністер закордонних справ знову приїхав до Атен, четвертий раз впродовж двох тижнів. Його заповіджену подорож до Москви відкладено внаслідку протесту збоку грецького уряду. Якщо всетаки хтось з кіпрсько-грецьких лідерів поїде до Москви, то це буде якийсь нижчий урядовець, щоб зменшити політичне значення такого акту — твердить західня преса. Розбіжності між Грецією і кіпрсько-грецькою державною верхівкою мали постати з приводу двох причин: Греція є проти політики кіпрського президента Макаріоса, який закликав на поміч Совєтів і арабські країни, та крім того Греція є проти зберігання державної незалежности Кіпру, коли Америка і Туреччина погоджуються на приєднання Кіпру до Греції, тільки при запевненні Туреччини і кіпрським туркам деяких рекомпенсат.

В Ялті помер лідер італійських комуністів Толіятті

Рим. — В п'ятницю 21 серпня ц. р. помер в Ялті на Криму лідер італійських комуністів, Пальміро Толіятті, у віці 71 років. На кілька годин перед його смертю прилетів був до Ялти Хрущов, Косиґін і інші большевицькі вожаки для нарад з Толіятті. Тіло померлого перевезено до Риму. Тим самим літаком прилетів до Риму Леонід Брежньов, який репрезентуватиме Хрущова на похороні. Найбільші шанси стати наступником Толіятті на становищі голови італійської комуністичної партії має Луіджі Льонґо. На 26 цього місяця скликано Центральний Комітет італійської компартії для вибору нового голови, який матиме відразу клопіт із збереженням партійної єдности з уваги на існування в партії сильної правої групи сталіністів.

В АМЕРИЦІ

● **В Ст. Луїсі, Мізурі,** 24-го серпня відправлено першу в історії цієї країни Службу Божу англійською мовою для 12,000 священиків, черниць та світських людей римо-католиків, які зібралися в авдиторії Кіля. Відправляв о. проф. Фредерік МекМанус із Католицького університету Америки. Служби Божі англійською мовою мають відправляти по всіх американських католицьких церквах, починаючи від 29-го листопада. В Ст. Луїсі відправляють Службу Божу по-англійськи з приводу 25-ої Літургійної Конференції, яка там тепер відбувається.

● **Статистичне бюро** повідомляє, що 93 відсотки всіх американських родин мають один або більше телевізійних апаратів в своєму мешканні. Ця статистика є з травня ц. р., і вона показує, що від 1962-го року число телевізій в американських родинах зросло на 3 відсотки. Аж 17 відсотків американських родин мають в себе по два або й більше телевізійних апаратів.

● **Пресовий урядовець** Державного Департаменту Роберт МекКлоскі заявив, що уряд ЗДА є впевнений в тому, що на Кубі немає далекосяжних стратеґічних ракет. Ця заява є у зв'язку з твердженням сестри Фіделя Кастра, яка каже, що такі ракети все ще є на Кубі.

● **Білий Дім повідомив,** що число державних урядовців в липні цього року було менше на 25,400 в порівнянні з липнем 1963-го року, і на 19,600 менше в порівнянні з 1962-им роком. Це має бути доказом на те, що демократичний уряд старається вести ощадностеву економічну політику.

● **У м. Джексон, Міссіссіпі,** 43 неґрів без жадних труднощів зареєструвались до школи з білими учнями. Два роки тому у цьому місті відбувалися криваві антинеґритянські заворушення.

У СВІТІ

● **Острів Мальта на Середземному морі** — морська форму морі, колонія і морська фортеця Британії, дістане державну приналежність 21 вересня ц. р. На проголошенні її незалежности королеву Єлисавету репрезентуватиме її чоловік, князь Филип Единбурзький. Британія збереже ще на 10 років свою тамошню військову базу. З розвитком атомової і ракетної зброї вона втратила на значенні.

● **До Румунії прибули** комуністичні ватажки з цілого світу на святкування 20-річчя тамошнього комуністичного режиму. Західня преса звертає увагу, що румунська преса і радіо подавали на сірому кінці фотознімки і вістки про приїзд совєтського „президента" Анастаса Мікояна, зате проголошували приявність комуно -китайських „дорогих гостей".

● **Данський уряд заявив** в минулому тижні колишньому американському амбасадорові у Південному В'єтнамі, Генрі Кеботові Ладжові, що хоч Данія солідаризується з політикою ЗДА в Південній Азії і в принципі рада допомогти Південному В'єтнамові, але на цей рік „замкнена вже листа" країн, яким Данія допомагає.

● **У Північній Греції** якісь грецькі загорільці підклали бомбу під мошею, себто мусульманську святиню в містечку Ксанті, де живе 8,000 турків. Грецький уряд, лякаючись відплатних репресій турків проти греків в Туреччині, наказав вжити всіх заходів, щоб мерщій знайти винуватців і поставити їх перед суд.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand Street, Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provide for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25.—Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J. 07303

Демократична плятформа

Коли пишеться ці рядки, плятформа Демократичної партії формально ще не схвалена, бо проголошено тільки проєкт Комісії. Але не було прецеденту, щоб пленум будькотрої партійної конвенції вносив сутні зміни в проєкті згаданої Комісії, такі зміни, які впливали б на характер політичної програми партії. І тому можна припускати, що й проголошений у газетах з 24-го ц. м. текст тих точок демократичної плятформи, що стосуються закордонної політики і крайової безпеки, буде схвалений без сутніх змін, саме тому, що він цілком відповідає становищу, що його послідовно займає Уряд.

„Мир повинен бути журбою всіх урядів, як і молитвою всіх людей", — сказано в демократичній плятформі. У здійснюванні цієї начальної цілі американської закордонної політики — „шукання миру вимагає якнайбільшої інтеліґенції, найяснішої проникливости і сильного відчуття реалізму". Як на доказ, що демократичний Уряд не боїться рішучих виступів, коли вони необхідні, демократична плятформа покликається на виступ президента Кеннеді у жовтні 1962-го року в справі Куби і на недавню реакцію американського летунства в Тонкінській затоці проти Північного В'єтнаму. Покликаючись на „рішення і здібність" президентів Кеннеді і Джансона боронити мир, демократична плятформа твердить: „відповідальне лідерство, яке не боїться, але відмовляється приймати зайве ризико, відвернуло хід подій в користь волі..."

Таким чином демократична плятформа докладно віддзеркалює закордонно - політичну філософію Урядів Кеннеді і Джансона: рішучість, коли йдеться про безпосередньо загрожену американську державну безпеку, але гнучкість у відношенні до комуністичного світу, шукання злагоди і співпраці з Совєтським Союзом у вирішуванні міжнародних проблем в ім'я миру, гостріше відношення до Пейпінґу, вимінання ризика війни. Острах перед погіршенням атмосфери у взаємних між ЗДА і СССР виявляється постійно і послідовно у промовчуванні американською дипломатією совєтського колоніялізму. Демократична плятформа твердить, що від часу, коли Куба стала комуністичною за урядування Д. Д. Айзенгавера, жадна інша країна у світі не перейшла до комуністичного табору. Плятформа промовчує, очевидно, змарнування в трагічній виправі у Свинячій затоці всіх приготувань до скинення режиму Кастра і промовчує, що від часу нібито перемоги в справі ракет на Кубі — режим Кастра закріпився.

Коли вся республіканська плятформа втримана в яскравому антикомуністичному дусі, то й демократична конвенція не могла промовчати проблеми поневолених націй. Але й не могла — з уваги на згадану закордонну політику Уряду — ставити її яскраво і називати між поневоленими країнами Україну, бо це — найболючіша точка совєтської колоніяльної системи. Тому в демократичній плятформі обмежено проблему поневолених народів до сателітних і балтійських країн, а максимальною „поступкою" в користь усіх інших країн, насильно включених до СССР, була власне згадка про — „інших".

Декларації у партійних плятформах не мають великого практичного значення. Все ж — вони престижеві й маніфестаційні. Довкола цих декларацій вестиметься виборчу кампанію. У дальшому ході цієї кампанії виявиться, наскільки переконливими будуть для виборців арґументи: демократів — про потребу розсудливости і обережности в закордонній політиці, чи республіканців — рішучости і відваги ризикувати.

Їдуть живі, вертаються мертві

Не зважаючи на всі десталінізаційні та інші „лібералізаційні" процеси ведені в Совєтському Союзі Хрущовим під гаслом боротьби з „порушеннями соціялістичної законности", атмосфера в тій новітній тюрмі народів залишається задушливою і вбивчою не лише для людської свободи, але й для людського життя. Люди й далі живуть в СССР під безупинною загрозою терору, який кожної хвилини може відновитися. З політичної сцени зникають й далі партійні і державні діячі, що з якоїсь причини стають невигідними для Хрущова і його соратників. І так само, як і за Сталіна, помирають несподіваною смертю, здебільша на „удар серця", провідники комуністичних партій світу, запрошені на вакації чи на лікування в Совєтському Союзі.

Довгу чергу такого роду „наглих смертей", що ще більше здовжилася після розриву Москви з Пейпінґом, завершив провідник комуністичної партії Італії, Пальміро Толіятті. Запрошений на „короткочасний відпочинок" у царських палатах Ялти в Криму, він раптом — під час відвідин піонерського табору 13-го серпня — „почув себе погано". Захворів Толіятті на інсульт - апоплексію і, не зважаючи на всі заходи й операцію, зроблену викликаними з Москви і Риму лікарями - спеціялістами, помер 21-го серпня. Лікарям не повелося утримати життя Толіятті навіть до приїзду Хрущова, який вирішив скласти „дружню візиту" хворому вождеві італійських комуністів щойно на восьмий день після його „захворіння", коли стан його здоров'я був уже цілком безнадійний, і прибув через сорок хвилин після того, коли Толіятті скінчився. Вернувся Толіятті до рідної Італії, звідки виїхав цілком здоровий, уже в труні, в супроводі конфіденцій Хрущова і його соратників. Місяць перед тим, 11-го липня ц. р., на покладі совєтського теплохода „Литва" під час його перебування в Істанбулі скінчився нагло також провідник комуністичної партії Франції, Моріс Торез, який так само їхав на „короткочасний відпочинок" до Ялти в Криму і так само раптово помер від „приступу серцевої хвороби".

Наглі смерті Тореза і Толіятті в атмосфері совєтської „дружби" не є несподівані. Сьогодні можна скласти вже цілий реєстр комуністичних „достойників", які прибували на запросини Кремлю до Совєтського Союзу, щоб „відпочити" та „полікуватися" і там померли офіційно від „серцевої хвороби", а насправді отруєні чи вбиті в інший рафінований спосіб совєтськими „спеціялістами". Подібно, як Торез і Толіятті, помер у Совєтськім Союзі і провідник комуністичної партії ЗДА Вілліям Фостер, а перед ним ще в 1956 році, уже за Хрущова, провідник східньонімецьких комуністів Вільгельм Пік, і в 1956-му році провідник польських комуністів Болеслав Берут. У політичних — навіть і комуністичних — колах світу устійнилося переконання, що смерть усіх була спричинена чи приспішена з допомогою отруї чи інших, досконаліших засобів. Крім вище згаданих головачів померло в подібний спосіб чимало комуністичних діячів нижчої ранги, між ними й ватажак нюйоркських „проґресистів" українського походження Рибак, що поїхав був до СССР влітку 1961 року і „помер несподівано" в Києві, де його й поховано.

Довгий реєстр цих „випадків" як і факт, що проти Москви починають уже одверто бунтуватись також і комуністи різних країн, включно із сателітними, не виключає можливостей, що смерть тих діячів була практикованою однаково комуністичною, як і нацистичною народовбивчою диктатурою „остаточною розв'язкою" конфліктів і суперечностей.

О. Ждановнч

ТОНКІНСЬКА КРИЗА З ПАРИЗЬКОЇ ПЕРСПЕКТИВИ

Париж. — У часи кубинської кризи, хоч справді на вістрі стояла небезпека війни, французька преса виявляла певну злорадність, беручи собі реванш за Суез, коли ЗДА виступили були разом з Москвою проти франко - британської операції в Єгипті. Тим більше треба було подібного сподіватися після того, коли пролунали постріли в Тонкінській затоці. Тут бо французи повинні були шукати справжнього реваншу. Адже тут вони програли з великими втратами в людях і престижі, і тепер було б „нормально", якби тішилися комплікаціями для американців, які прийшли на їхнє місце.

Але ніякої злорадности нема. Є велике зацікавлення, навіть занепокоєння, але не злорадність. Французи ще й досі вважають Індо - Китай „своїм простором", бодай психологічно, і все, що там дістьса, їх дуже зворушує. Тому коментарі французької преси були дуже поважні, холодні, вдумливі. Не припинились вони й тепер, хоч інциденти після американської реакції не повторюються.

Холодний розгляд ситуації дав Андре Франсуа-Понсе в передовій статті „Фіґаро". Ту аналізу почав з питання: хто винен в інцидентах? Речево твердить, що не може бути найменшого сумніву, що винні червоні. І так само нема для нього сумніву, що північних в'єтнамців пхнув на цю авантюру Пейпінґ, щоб залякати американців, але також зробити прикрість Москві, поставивши її в незручну ситуацію.

По цій лінії йдуть і всі інші коментарі поважних знавців індокитайських відносин. Вони одноголосно стверджують, що Пейпінґ, даючи наказ північним в'єтнамцям атакувати американські кораблі, намагався відразу вбити двох зайців: підірвати престиж ЗДА і зашахувати Москву.

Коли б американські збройні сили не відповіли репресіями, Пейпінґ міг би ще раз сказати, що ЗДА — „паперовий тигр". Це китайцям не вдалося, бо президент Джансон показався на своєму місці і спокійно, але рішуче зберіг престиж американських збройних сил. Мало того, президент Джансон дав сатисфакцію американській нації, яка давно вже нервується браком виразніших успіхів в Азії, як і на інших театрах зудару з червоними. При цьому він осягнув піднесення патріотичних почувань американського загалу, здобув доказ однодушности й солідарности всього народу.

Але маневр Пейпінґу проти Москви таки вдався. Хрущов не міг зривати з американцями, коли були всі докази, що вони були заатаковані. Проте, одночасно він не міг не стати по боці червоних. І він став, але, зв'язаний необхідністю затримати дотеперішні відносини із ЗДА, зареаґував досить нерішуче, і у великому змаганні з Москвою за престиж в очах азійських народів, зокрема компартій Азії — Пейпінґ занотував поважний успіх.

В результаті французька преса знову повторює, що єдиним виходом із ситуації в Індо - Китаї є переговори з червоними. При тому вона покликається на факт, що тонкінський інцидент виводить на арену весь Індо - Китай, бож китайці чіплятимуться тепер і Ляосу, і Камбоджі, які будуть змушені дати свої бази для американського летунства. Тим більше, на думку французів, треба шукати політичної розв'язки.

Стверджуючи, що ЗДА пустили в рух величезну воєнну машину не маючи ніякого наміру її вжити для удару, французи кажуть, що вся ця історія підтримує теперішні правлячі кола Південного В'єтнаму, які власне є проти переговорів з червоними.

Дальші коментарі торкаються питання: який вплив ці події матимуть на вибори президента ЗДА?

Тут думки виразно поділились. Одні вважають, що президент Джансон своєю рішучою поставою, своєю твердістю і спокоєм нарешті показав, що він справді добрий президент, і тим збільшив свої шанси бути вибраним. Прихильники цієї тези йдуть ще далі, вважаючи, що рішуча постава Джансона в тонкінській кризі змусила Москву до стриманости в кіпрській авантюрі. Це — мовляв — усім ясно, і нема ніяких сумнівів, що американські виборці голосуватимуть за людину, яка себе виправдала на високому пості, і яка на нього попала випадково, внаслідок трагічної смерти Дж. Ф. Кеннеді.

Інші коментатори вважають, що тонкінська криза збільшила шанси сенатора Беррі Ґолдвотера. Ця криза — мовляв — показала, що ніякими маневрами не розв'язати вузла конфліктів з Китаєм і взагалі з тоталітарним табором. Тут треба нової політики, нової доктрини. Кеннеді її мав, але не міг провести в життя. Проте, показав, що мати доктрину — значить мати перспективу розв'язок. Тому американський загал чекає нової доктрини, а не рутини Джансона. Тому голосуватиме за Ґолдвотера, який несе нову філософію. Правильну чи ні — це щойно виявиться, але несе те, чого не принесе Л. Б. Джансон, який показав себе великою людиною, але не такою, що робить революцію й здібна радикально змінити біг подій.

Третя категорія коментарів торкається чудової картини розгортання американської воєнної машини. Оте поготівля 7-ої Фльоти, коли вирушають авіоматки з Окінави й Гаваїв, коли вантажиться на кораблі славна морська піхота, коли з усіх кінців світу готові рушити в критичний простір ескадрильї літаків. І та прецизність, з якою розгортаються величезні сили, справила на французів велике враження. У цьому захопленні є щось із захоплення дитини складною автоматичною забавкою.

Щоб це зрозумів заокеанський читач, який вважає французів за спеціялістів тільки від моди, парфум, вина й кухні, хочемо сказати, що французи мають незаперечні світові рекорди в трьох ділянках: пошти, точности якої заздрять німці; залізниці, яка ніколи не спізнюється, чого не можуть зрозуміти ні англійці, ні американці, що взагалі до залізниці не мають довір'я; сиґналізації, дармащо й американці, які будують чудові шляхи, водночас дають мотористам знамениті вказівки.

А поза тим треба сказати, що взагалі не було місця на злобні коментарі у французькій пресі, бож тонкінська криза збіглася з відзначенням 50-ліття першої світової війни, і до того ж Франція відзначала 20-ліття десанту в Провансі. При одній і другій нагоді не можна було поминути вислові вдячности для американців за їхню допомогу. А ген. де Ґолль може когось не любити, але годі відмовити йому джентлменства. Зокрема в обличчі американських кладовищ на території Франції.

НА ТЕМИ ДНЯ

Хрущов називає приєднання Киргизії „прогресивним актом"

У місті Фрунзе, столиці Киргизької ССР, 16-го серпня ц. р. виступив з довгою промовою Н. Хрущов. Передавши тій поневоленій азійській республіці вже другий „орден Леніна" та кількакратно підкресливши, що Киргизія нібито ввійшла до складу Росії добровільно, Хрущов назвав те приєднання „прогресивним явищем". Перший секретар компартії СССР намагався оправдати це приєднання перед киргизами тим, що, — цитуємо за „Правдою" з 17-го серпня, — „воно дало Киргизії змогу звільнитися від поневолення кокандськими ханами, від постійних утисків китайських февдалів" та навіть — „зліквідувати загрозу зникнення киргизів, як самостійного народу".

Одночасно Хрущов кидав уже не камінці, а каміння в сторону китайських „товаришів": „Дехто сумнівається, що, як і інші республіки Сходу, належите до азійських країн... Коли малі діти не знають географії й історії, то це можна зрозуміти, але дорослим людям, котрі займаються політикою, це зовсім не до лиця".

Тут Хрущов вдався до давнього російського заходу — свідомої неправди в очорнюванні ворога: Китай ніколи й ніде не заявляв, що азійські республіки СССР — це не Азія. Навпаки, китайські комуністи стверджують, що СССР має в своєму складі азійські народи, в тому числі Киргизію, але має їх як колонізатор і визискувач. Тому Хрущов настирливо підкреслював у промові, що „Радянська Киргизія — це складова і невід'ємна частина дружної та єдиної родини радянських народів - братів", що в ній працюють „росіяни, українці, узбеки, татари, казахи"...

У цій частині промови Хрущов ще раз виявив стару московську політику змішування націй і нищення їх культур, що має місце і в окупованій Москвою Киргизії.

ДЕКЛЯРАЦІЯ ЗП УГВР

(У двадцяті роковини створення Української Головної Визвольної Ради)

Президія Закордонного Представництва Української Головної Визвольної Ради (ЗП УГВР), за підписами її голови о. Івана Гриньоха та Мирослава Прокопа і Дарії Ребет ще в половині липня розіслала до преси „Декларацію Закордонного Представництва УГВР, яку й друкуємо для інформації наших читачів.

(I)

15 липня 1944 року на українських землях була створена Українська Головна Визвольна Рада. У своїх основоположних документах, зокрема у Плятформі, УГВР заявляла, що вона утворилася для того, щоб керувати національно-визвольною боротьбою „проти всіх ворогів українського народу, зокрема проти московсько - большевицького і німецько-гітлерівського імперіялізмів, за створення Української Самостійної Соборної Держави".

Створення УГВР і завдання, які вона перед собою ставила, були зумовлені зарівно умовами, які тоді існували на українських землях, як і основними природними прямуваннями українського народу.

На початку липня 1944 року переважна більшість українських земель уже була під поновним пануванням комуністичної Москви, і тільки на частині західніх областей володіли ще німецькі окупанти. Обидві чужі сили наскрізь вороже ставилися до національних і соціяльних прагнень українського народу.

Свої справжні пляни щодо України німці розкрили вже в перших днях окупації українських земель, влітку 1941 року. На виснажену сталінським терором Україну німці накинулись як на колоніяльні терени для поселення німецької раси. Українському народові та меншостям України вони несли масове фізичне знищення, виселення або рабство. Спроби українського народу використати війну для того,щоб заявити своє право бути господарем власної землі, німецькі окупанти здавлювали в зародку. Арештами та терором вони унеможливили працю утвореного у Львові на початку липня 1941 року Тимчасового Крайового Правління, а також працю створеної у жовтні того ж року в Києві Української Національної Ради. Водночас німецькі окупанти почали проводити масові арешти та розстріли українських самостійників, знищення вояків червоної армії, що здавалися в німецький полон,вивози населення на рабську працю в Німеччину, безоглядний грабунок матеріяльних ресурсів України та ін.

Рушійною силою організованого та стихійного опору українського народу проти німецьких загарбників відразу стала Організація Українських Націоналістів, яка від 1940 року діяла в двох окремих частинах. Боротьба ОУН була ведена при повній підтримці широких кіл українського народу і на фоні його масових виявів самооборони. Від 1942 року у визвольній боротьбі українського народу чинником особливого значення стала Українська Повстанська Армія. В лютому 1942. р. збройні відділи п. н. Поліська Січ-УПА почав на Поліссі формувати от. Тарас Бульба-Боровець. В жовтні того самого року утворилась Українська Повстанська Армія в результаті заходів ОУН. Своїми акціями УПА завдала серйозних ударів німецькій окупаційній системі, її відділи не раз боронили населення України від німецького терору, а її ідейна плятформа, разом з політичною програмою ОУН, віддзеркалювала національні та політичні прагнення українського народу. Передусім завдяки діям УПА та ОУН український народ виявив себе під час другої світової війни як самостійний політичний фактор на сході Европи.

Без ОУН та УПА і дій усього організованого визвольного руху в період німецької окупації України, Україна була б тільки об'єктом політики двох воюючих за неї імперіялізмів. Її втрати серед населення та в матеріяльних добрах були б без порівняння більші, а перед зовнішнім світом склалось би враження, що московським комуністам та німцям вдалося не тільки завдати глибоких ран українському народові, але також вбити в ньому саму ідею української державної самостійности.

Проте не тільки німецькі окупанти відмовляли українському народові право на незалежність. На такому самому становищі далі стояла під час війни комуністична партія Совєтського Союзу. Війна не вплинула на зміну традиційної російської імперіяльної політики щодо України, тобто — намагання тотально підпорядкувати собі український народ. Цьому не суперечили незначні поступки Москви українським національним аспіраціям на культурному відтинку у сфері міжнародних взаємин. Ті поступки мали тільки створити перед світом фальшиве враження, мовляв з перемогою Совєтського Союзу над Німеччиною здійснюються національні та соціяльні прагнення українського народу і він добровільно приймає поворот наставленої Москвою на Україні комуністичної влади.

У той самий час московські комуністи розгорнули широку кампанію брехливих обвинувачень і очорнювання самостійницької боротьби українського народу проти гітлерівських окупантів, зокрема боротьби ОУН і УПА. Всупереч наявним фактам тисяч жертв борців за самостійність України, що чинили опір німецьким займанцям, московські пропаґандисти плямували їх як нібито німецьких колаборантів. А разом з тим на територіях, відвойованих від німців, Москва відновлювала давній терор над українським населенням, що його жертвою падали тисячі українських патріотів. В повоєнних роках сам Хрущов розкрив, що Сталін плянував взагалі виселити українців з українських земель, і цим він (Хрущов) підтвердив, що в своїх основних цілях проти України Москва зовсім не відрізнялася від гітлерівської Німеччини.

2

На переломі німецько-радянської окупації України, тобто при кінці 1943 та на початку 1944 року, український

(Продовження на сторінці 3)

М. Л-а

МИХАЙЛО КОЦЮБИНСЬКИЙ

(100-річчя з дня його народження)

(VI)

Перша збірка творів вийшла під назвою „В путах шайтана". Цю назву Гнатюк узяв від оповідання тієї ж назви, яке Коцюбинський написав у 1899 році. З попередніх оповідань для першої збірки Гнатюк взяв „На віру" і „Ціпов'яз". Другій збірці дав Гнатюк назву також від назви оповідання „По-людському", написаного в 1900 році. З давніших оповідань до цієї збірки увійшли: „Помстився", „Посол від чорного царя", „Пе — коптьор", „Для загального добра". Третя збірка вийшла аж 1903 року. До неї увійшли: „Поєдинок", „Лялечка", „На камені" (всі три написані в 1901 і 1902 рр.). З давніших творів були передруковані: „Хо", „П'ятизлотник", „На крилах пісні". Третя збірка дістала назву від оповідання „Поєдинок". Четверта збірка за редакцією Гнатюка звалася „У грішний світ" (назва такої ж новелі — вміщеної в цій збірці). Зміст збірки: „Цвіт яблуні", „Дорогою ціною", „Фата морґана", „У грішний світ", „Під мінаретами". Збірка вийшла 1905 року. П'ята і остання — видана „Укр.-руською Вид. Спілкою" — збірка появилася під назвою „Дебют" 1911 року. До цієї збірки увійшли: „Дебют", „Сміх", „Інтермеццо", „Фата морґана" (друга частина), „Як ми їздили до Криниці", „В дорозі", „Хмари", „Утома", „Невідомий", „Самотній". Для останнього томика, виданого тим же видавництвом 1913 р. використано: „Тіні забутих предків", „Сон", „Лист", „Подарунок на іменини", „Хвала життю", „Коні не винні", „Що записано в книгу життя".

Незалежно від того твори Коцюбинського появлялися в інших виданнях — в тому числі й на Придніпрянщині, де по 1905 році настали дещо кращі умови для літературного розвитку.

Уже з цього загального огляду творів Коцюбинського бачимо, що чернігівський період був найбільш видайним у житті письменника. Коцюбинський міг би дати ще багато більше, якби мав для того кращі умови. Матеріяльні нестатки, хвороба, наґінка збоку російської влади, — все це депресивно діяло на письменника і відбирало йому охоту до літературної праці. Та не зважаючи на все це, Коцюбинський знаходив ще досить часу на суспільну працю.

Від 1901 року Коцюбинський разом з Борисом і Миколою Чернявським почав працю над виданням альманаха „Дубове листя", присвяченого Кулішеві. Про те, що ця праця вимагала труду і часу, свідчить широка кореспонденція Коцюбинського з українськими працівниками пера, а також і те, що альманах появився аж 1905 року.

В 1903 році Коцюбинський брав участь у відкритті пам'ятника Котляревському в Полтаві. Їздив туди як делеґат чернігівської громади. У зв'язку з цим святом в 1904 році вийшов літературний збірник, в якому Коцюбинський вмістив свій етюд „Цвіт яблуні".

Збірник звався „На вічну пам'ять Котляревському".

Збирався Коцюбинський поїхати і на свято в честь Лисенка, з нагоди його 35-літньої композиторської праці, але з якихось причин не поїхав. Залишився зате лист, писаний Коцюбинським в імені чернігівського „Музично-драматичного кружка", в якому висловлено композиторові сердечні вітання. Між іншим в листі написано:

> ... Ви строїли струни серця нашого на високий лад — і тепер — чуєте всенародний акорд, що згучить на Вкраїні?! Це для Вас.
>
> Хай же ще довго бринить душа Ваша згідно з народною, хай ще довго живе і по смерті не вмре наш славний Боян — Микола Лисенко!"

(Лист писаний наприкінці грудня 1903 р.)

Вліті 1904 року виїхав Коцюбинський з родиною в Крим, щоб скріпити своє здоров'я. Це перебування в Криму, як і колишнє, коли він працював при філоксерній комісії, дало багато матеріялу для літературної творчости. На 1904 рік припадає також велика частка праці Коцюбинського в редаґуванні літературного збірника „З потоку життя", який вийшов 1905 року.

Підірване життьовими турботами здоров'я вимагало лікування. З цією метою вибрався Коцюбинський навесні 1905 року за кордон. По дорозі заїхав до Львова, щоб зустрітися із знайомими. До Львова загостив якраз під Великдень. Франко і Гнатюк, бажаючи познайомити гостя з місцевими народними звичаями, повезли Коцюбинського до села Яйківці, до тамошнього священика о. Северина Борачка, дядька знаного мистця Северина Борачка і його брата Маріяна.

Побував тоді Коцюбинський у Берліні, Дрездені, Відні, Венеції, Фльоренції, Римі, Неаполі. З Італії переїхав ще до Швайцарії. Додому вертався через Відень і Львів.

Про свої враження з тієї подорожі Коцюбинський досить докладно писав до своєї дружини. Підсумками всього там сказаного може бути лист до Миколи Чернявського, написаний у липні 1905 року — безпосередньо після повороту. В тому листі читаємо:

> „Врешті повернувся я з своєї закордонної мандрівки і знов ускочив в звичайний круг інтересів. Можу похвалитися, що їздилось мені добре, багато бачив і чув. Найбільше зацікавила мене Італія, яку я з'їздив уздовж і впоперек. Теж доволі обдивився Швайцарію та південь Франції. Найгірше було мені в німецьких землях (Германія і Австрія), бо я не знаю німецької мови, але й там якось обійшлося все добре. Приїхав додому хоч худий і втомлений, але значно здоровший. Хороба моя, як показалося, розвилась виключно на нервах, на нервовій перевтомі, і зміна вражень зробила мені добре..."

27 грудня 1906 року (за ст. ст.) засновано в Чернігові „Просвіту". Одним із головних ініціяторів її відкриття був Михайло Коцюбинський. Його й вибрано першим головою цього товариства.

На терені „Просвіти" Коцюбинський працював щиро і віддано. Його праця не подобалася російській владі, і, на домагання губернатора, Коцюбинський перестав бути членом „Просвіти". Сталося це у вересні 1908 року. За три роки влада закрила це товариство.

Улітку 1908 року провів Коцюбинський один місяць у домі знаного громадського діяча Євгена Чикаленка в селі Кононівка на Полтавщині. Перебування на селі породило тоді одну з найкращих літературних речей Коцюбинського „Інтермеццо".

Того ж самого року в серпні відзначувано 1000-річчя Чернігова. В рямцях цього святкування відбувся тоді в Чернігові 14-ий з'їзд, в якому Коцюбинський брав участь. Але, як видно з листування, він не був задоволений з цих святкувань, називаючи їх чорносотенними.

За літо Коцюбинський дещо поправив своє здоров'я, але восени знову занедужав. Ось що пише він Чикаленкові:

> „Не везе мені: от уже більше місяця дуже слабую, мало не згинув, бо хвороба моя почалась таким сильним нервовим припадком, що я 40 годин кричав як божевільний, і ніякі ліки не могли нічого зробити, навіть морфій і хлороформ. Потому як пішло одно за другим, то й досі не можу опам'ятатись, — і ще не знаю, чи скоро вийду з хати..."

(2 грудня ст. ст. 1908 р.)

ДЕКЛЯРАЦІЯ ЗП УГВР

(Продовження зі сторінки 2)

народ, а зокрема його організовані визвольні сили, став перед важливим питанням, як в умовах повного поневолення Москвою продовжувати визвольну боротьбу, яку досі ведено проти гітлерівських загарбників.

Насамперед ішлося про те, щоб перед обличчям великих небезпек, що ставили перед Україною та в умовах воєнного виснаження українського народу, він не залишився без центрального керівництва. Ішлося про те, щоб був на Україні чинник, який іменем українського народу, заявив би, що наш народ ніколи не погодиться з новим поневоленням, що його несе Україні Москва на зміну Берлінові, що народ не зупинить своєї боротьби за справжню державну незалежність; за національну, соціяльну та політичну свободу. Водночас ішлося про те, щоб організовані та загартовані в протинімецькій боротьбі підпільні і повстанські кадри не тільки зберегти від знищення апаратом терору, але щоб вони стали чинником самостійницької політики в нових умовах.

Такий плян можна було здійснити тільки при умові, що боротьба буде ведена від імени всього українського народу, що за нею стоятимуть ширші народні кола і що нею керуватиме один центр. А втім до часу утворення УГВР керівництво і головний тягар підпільної боротьби лежав на ОУН, а повстанської — на УПА. Тепер же йшлося про те, щоб цей організований фронт українського визвольного руху завершити створенням одного політичного центру, якому безпосередньо могла б бути підпорядкована УПА як повстанська сила, в якій брали участь люди різних політичних переконань. Йому також мала політично підпорядкувати себе ОУН. Водночас через участь в УГВР різних українських самостійницьких елементів з різних частин України мала бути документована соборна воля всього народу в його боротьбі за самостійність. УГВР також могла виступати і виступала як рівнорядний самостійний фактор у взаєминах з іншими народами, зокрема з сусідами України.

В умовах, що існували в лях (внутрішня боротьба між двома частинами ОУН, пасивність час на українських землях колишніх українських партій у Галичині, знекровлення Наддніпрянщини, страх перед німецьким і комуністичним терором), створена в липні 1944 року УГВР не могла стати такою сильною і репрезентативною, як того бажали її ініціятори, тобто Головне командування УПА і провід ОУН. Але іншого українського самостійницького центру, що в той час був би готовий перебрати на себе відповідальність за керівництво визвольною боротьбою на Україні, не було, а пізніші роки показали, що взяті на себе обов'язки УГВР успішно виконала.

Перш усього Українська Головна Визвольна Рада зразу заявила, що український народ не визнає ані німецьких, ані російських зазіхань на Україну, що він їх відкидає і що буде продовжувати боротьбу за повну державну незалежність. Значення цієї заяви, що була включена в Універсал і Плятформу УГВР, є історичне. Бо ці документи появилися на українських землях у час, коли німці, хоч виснажені війною, далі заперечували право українського народу на самостійність і коли на Україну сунула страшна сталінська терористична машина, а в Москві ждали на повне підкорення українського народу. В таких умовах заяви і боротьба УГВР, як і ОУН та УПА, документували, що український народ не скапітулював. Вагаючих заяв таких: у тому, що в їх обороні збройна боротьба продовжувалася майже десять років, що за них люди жертвували життя, що за ними стояла організована сила українського визвольного руху.

В Універсалі та Плятформі і в пізніших документах та енунціяціях УГВР виразно нав'язувала до боротьби українського народу в період 1917-21 років, до традицій Української Народної Республіки і тим самим тодішні революційні ідеали української нації перенесла в сорокові роки нашого сторіччя. Водночас, крім ідеї самостійности України, УГВР проголосила демократичний лад як програму української державної будівництва та боротьбу за такі вартості, як свобода слова, друку, зборів, організацій, релігії та інші свободи, що їх позбавила українську людину комуністична реакція. Це також було тотальним запереченням тієї дійсности, яку створили на Україні німці та яку знову принесла совєтська армія.

Висуваючи таку політичну та соціяльну програму боротьби, УГВР водночас нав'язувала до тих ідейно - програмових процесів, які пройшли в ОУН в час німецької окупації України та до програмових ідеалів УПА. Тим самим УГВР, у своїх основоположних актах, відмежовувалась і засуджувала чужі українській духовості елементи тоталітаризму і диктатури, які між двома світовими війнами, діставалися в організований український рух та завдали великої шкоди йому і українській визвольній справі в самій Україні і за кордоном.

На доручення і під проводом УГВР були проведені в західних областях України численні політичні акції, серед яких треба назвати зокрема бойкот „виборів" до Верховної Ради СССР у 1946 році, допомога голодуючим з Наддніпрянщини, які в повоєнні роки у великій кількості прибували у західні області, самооборонні акції проти вивозів населення, акції проти насильної колективізації, русифікації, оборонні дії на захист українських Церков, зокрема в обороні Української Католицької Церкви та ін. Для ведення допомогової визвольної боротьби УГВР вислала за кордон своє Закордонне Представництво і Генеральний Секретаріят Закордонних Справ.

Не маючи довший час змоги впоратися з виявами самооборони українського народу, совєтський уряд на України кількакратно звертатся з офіційними закликами до організованого визвольного руху, пропонуючи припинити боротьбу. Наскільки серйозним був цей організований український опір, видно з того, що останній з таких закликів появився з датою 30-го грудня 1949 року, отже майже по п'яти роках після закінчення війни. Керована УГВР, визвольна боротьба здобула також розголос серед вільних народів, зокрема коли почали переходити частини УПА на Захід. Про силу організованого визвольного руху може свідчити також факт, що ще в 1955 році українські в'язні концентраційних таборів і колишні учасники того руху були в спромозі передати за кордон звернення до Об'єднаних Націй з протестом проти терору над ними і з вимогами державної незалежности України. Боротьба, ведена організованим повстанським і підпільним рухом під час другої світової війни мала також широкий відгук у совєтських і західних публікаціях.

(Продовження буде)

● У Токіо збудовано нову, довгу на 8 миль автостраду з чотирма шляхами для мотористів, яка лучить летовище з домінною міста; це облегшення комунікації передбачено включно з уваги на Олімпіяду, яка відбудеться в Токіо в наступному році і стягне масу туристів з цілого світу.

Д-р А. Турчин, обраний головою Слов'янської і Східньо-Европейської Секції Бібліотекарів

У днях 28-го червня до 4-го липня цього року відбулася річна конвенція Американської Бібліотечної Асоціяції (АБА), що об'єднує 25,000 бібліотекарів, професорів, та науковців із північно-американського континенту.

У 10-тиденних нарадах конвенції взяло участь кілька тисяч учасників, в тому багато представників чужих держав та декілька професійних бібліотекарів українців, з таких університетів: Б. Будурович (Торонтський Університет) П. Гой (Нюйоркський міський Університет) А. Турчин, О. Кудрик (Індіяна Університет), Д. Штогрин, П. Баб'як, В. Гуменюк (Іллинойський Університет).

Пленарні сесії, сесії секцій, підсекцій, ділові наради, доповіді, панелі, резолюції, книжкові виставки, мандрівна виставка президента Кеннеді, виставка технічних здобутків в уладженні бібліотек, як також виставки технічних можливостей продукції і репродукції бібліотечних фондів, та споріднених галузей книгознавства, крім того товариські зустрічі, та бенкети „алюміні" майже всіх шкіл країни — були частиною різнородної програми конвенції. Вибори центральних керівних органів асоціяції, виборами керівних органів сотень секцій, підсекцій, комісій, споріднених організацій та загальним бенкетом закінчено програму.

В рамках конвенції окремі кількаразові наради проводу та сесію відбула теж Слов'янська і Східньо - Европейська Секція АБА, якою керувала президія в складі проф. Л. Міллер, голова, п-ні Е. Бюст, д-р А. Турчин, та проф. Д. Штогрин — члени.

Голова президії, одночасно діючий голова секції у звітній формі проаналізував пройдений перший рік існування секції, а далі у своїй доповіді зупинився над деякими професійними проблемами, зв'язаними із розбудовою слов'янських бібліотек в університетах та коледжах. Були широко коментовані проблеми, зв'язані із закупом біжучих книжкових фондів як і т. зв. ОП (авт оф прінт) матеріялу, катологізацій та координацій. Стверджено також ріст слов'янських бібліотек, а одночасно підкреслено в доповіді потребу окремого видання довідника всіх слов'янських матеріялів в американських бібліотеках.

Доповідь була доповнена коррефератами та інформаціями із набутого досвіду в організуванні слов'янських відділів на місцях, що їх розпочала українська група бібліотекарів (П. Гой, Будорович, Турчин, Штогрин).

В часі сесії вислухано доповідь П. Гоя (Нюйоркський Університет) на тему „Довідник слов'янських і східньо-европейських бібліотекарів в ЗДА і в Канаді; включаючи архівістів та довідкових спеціялістів". Доповідач коротко подав про конечність та зміст запланованої та розпочатої ним праці, її засяг, навчальні вимоги для включення, як теж плян збирання потрібних інформацій, та проєктів запитника. На окремому засіданні проводу секції при участі представника АБА затверджено назву праці та рішено видати її з рамени асоціяції. Крім того вирішено в додатку до фахової та професійної преси використати слов'янську і східньо-европейську етнічну пресу у справі збирання матеріялів.

При кінці нарад обрано новий провід секції в складі: д-р А. Турчин (Індіяна Університет) — голова, п-і Е. Бюст (Колумбійський Університет) — заступник голови професор Л. Міллер (Іллинойський Університет), д-р П. Горецький (Конгресова Бібліотека), д-р Ледницький (Каліфорнійський Університет) — члени.

Під час конвенції АБА — окрему сесію відбули і члени Українського Товариства Бібліотекарів, на якій порушено та продискутовано ряд проблем, зв'язаних із такими (деякі із них вже готові) в процесі довідникових праць, а саме: 1) Довідник Українських діячів у вільному світі під ред. Д. Штогрина. (Ге ін гу оф Юкрейніанс ін ди Фрі Ворлд); 2) Індексація української періодики — яку голова товариства д-р Верес довів вже до 1962 р.; 3) Наук. Український бібліографічний збірник за ред. М. Кравчука; 4) Посібник довідкових матеріялів про Україну, в опрацюванні П. Гоя і Кароля Майкеля. (Гвайд то Юкрейнієн Референс Букс бай П. Гой енд К. Майкел). Цей проєкт є спонзорований Гуверським Інститутом війни, революції і миру при Стенфордському Університеті в Каліфорнії, як одна із 12-ох запланованих праць цього інституту на 1965 р. про що було повідомлено в програмі з'їзду Американської Асоціяції Славістів в Нью Йорку, в квітні 1964 р.

Українські бібліотекарі брали активну участь у нарадах конвенції а зокрема у нарадах Слов'янської секції, де на 56 присутніх було 6 українців. При тому із приємністю треба ствердити, що на більше як сотню професійних українських бібліотекарів в ЗДА тільки приблизно 5 процентів їх узяло участь у своїй професійній конвенції. Це наглядно далося відчути зокрема в часі нарад Слов'янської секції.

В загальному треба ствердити, що українські бібліотекарі на терені ЗДА і Канади мають великі можливості опрацьовування українознавчих довідкових матеріялів, та матеріялів із ділянки української національної бібліографії — таких потрібних посібників чи бібліографічних довідників „без яких часом навіть немислимі перші кроки в дослідженні будь-якої наукової проблеми". Що більше з огляду на характер та важливість довідкових матеріялів — є можливість друкувати свої праці в цій ділянці на кошт наукових інститутів, в університетських видавництвах.

Ресумуючи, розгорнута праця Слов'янської секції, як і наше Українське Бібліотекарське Товариство під проводом д-ра А. Турчина, та д-ра Вереса є в руках ініціятивних людей. Можна буде зробити багато, коли більше нас включиться в працю, беручи не тільки як засіб існування чи тільки професію, але і національний обов'язок. Дещо більше організованого зусилля дасть можливість хоч частинно заповнити прогалини в українській бібліографічній й бібліологічний науці — що їх спричинила сучасна ворожа окупація України.

Чергова Конвенція Асоціяції відбудеться в Дітройті в 1966 році. пя'

ВІДКЛАДАЮТЬ ПЕРЕСЛУХАННЯ ЩОДО ТЮТЮНОВИХ ВИРОБІВ

Вашингтон. — Федеральна Торговельна Комісія повідомила, що вона, покищо, відкладає аж до 1965-го року свою вимогу, щоб на всіх пачках із цигарками були вміщувані написи про те, що куріння є шкідливе для здоров'я. Це сталося на вимогу Палатної Комісії для міжстейтової торгівлі, що очолює конгресмен з Аркенсо Орен Гарріс, який твердить, що конгресова комісія не мала досі змоги докладно перевірити цю справу, бо вже вирішила була окрема Президентська Комісія в січні цього року, ствердивши на основі довгих студій, що куріння цигарок спричиняє недугу пістряка легенів і різні недуги серця та кровоносних судин. На основі заряджения Федеральної Торговельної Комісії на всіх пачках із цигарками вже від 1-го січня 1965-го року мала б бути надрукована осторога, що куріння є шкідливе для здоров'я, і що курець рискує своїм життям, коли вкладає в уста цигарки. Тепер дата цієї осторги пересунена на 1-го липня 1965-го року.

Посадник Клівленду вітає Я. Стецька

Закінчення зі стор. 1-ої

увагою-запікавленням, що було слідне також у пізнішому періоді запитів і дискусії. Свою доповідь призвав бесідник для аналізи підстав модерної української визвольної політики в рамках комплексу боротьби з комунізмом, як рівнож оглядові засадничих проблем сучасної міжнародної світової політики. Відповідаючи на запити, він sформував точно про його довголітню працю поборювання антиукраїнських барикад на міжнародних конференціях в просторі між Токіо і Мехіко та від Манілі до Стокгольму. Після прийняття голова ЦК АБН-у дав інтерв'ю для адвоката Ю. Сметони, кореспондента місцевого литовського пів - тижневика „Дірва", яке появилось чергового дня друком. В понеділок, 17 серпня ц. р. Я. Стецько дав 40-хвилинне англомовне інтерв'ю для редакторів литовської, лотиської та естонської груп на хвилях радіопрограми „Ехо Прибалтики" на радіостанції Дабл-Ю-Екс-І-еН. Під час свого побуту тут перевів він низку розмов та відбув кілька конференцій з представниками ак - українських груп АБН-у, як рівнож з членством та Управами Організації Українського Визвольного Фронту.

У ПЕРШУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ мого Незабутнього ЧОЛОВІКА

сл. п. інж. АРТЕМА ЗУБЕНКА

буде відправлена

ПАНАХИДА

НА ЙОГО МОГИЛІ на Українському Православному Цвинтарі в Бавнд Бруку, Н. Дж.

29-го серпня 1964 р. о 12-ій год. дня

Прошу Друзів, Приятелів і Знайомих прийняти участь.

Дружина ЄВДОКІЯ ЗУБЕНКО

Замість квітів на могилу бл. п. о. ЄРЕМІЇ ІВАНА ОНУФЕРКА

50 долярів на КОДУС

складає

д-р Володимир ОНУФЕРКО

Замість квітів на могилу св. п. проф. ГРИГОРІЯ УЛАСОВИЧА ДЕНИСЕНКА

жертвую на потреби УВАН 10 долярів.

Петро ОДАРЧЕНКО

ОМУА перед новим мистецьким сезоном

В суботу 15 серпня ц. р. відбулося засідання Головної Управи Об'єднання Мистців у домівці Літературно-мистецького Клюбу в Ню Йорку. На засідання прибули з Філядельфії панове П. Андрусів, П. Капшученко, П. Мегик, С. Рожок; з Ню Йорку панове А. Малюца, І. Паливода, Р. Пачовський, Б. Певний, М. Черешньовський і пані Н. Сомко. Відкриваючи це перше засідання управи після недавньої смерти голови товариства св. п. Сергія Литвиненка, перший заступник голови П. Андрусів зарядив хвилинну мовчанку для вшанування пам'яті покійного. Присутні простояли мовчки, встаючи з місць. Після цього Андрусів сказав декілька слів про Покійного, зазначуючи, що його неждана смерть поставила товариство перед важкими завданнями. Покійний С. Литвиненко мав рідкий організаційний хист, що дозволяв йому знаходити спільний знаменник для багатьох явищ і людей. ОМУА треба далі змагатися за існування, бо організація перетривала вже понад дванадцять років і є майже одинокою мистецькою організацією серед національних меншин Америки. Для цього треба буде в дальшому почутті великої єдности, яким ми можемо старатися заступити втрату покійного голови спільними силами для продовжування праці і збереження організації.

Після відкриття на денному порядку були такі справи: перевірка позицій управи і короткі звіти з існуючого стану; справи виставок; справа пам'ятника Гетьманові Мазепі на Союзівці роботи пок. С. Литвиненка; назначення реченця Загальних Зборів ОМУА і різне.

Присутні одноголосно назначили першого заст. гол. П. Андрусева новим головою товариства до часу наступних Загальних Зборів. Заступниками залишаються колеґи А. Малюца і В. Певний, а є також решта управи в такому складі, як вона була обрана Загальними Зборами від 29 грудня 1963 р. Короткий звіт з діяльности подав А. Малюца, зазначуючи, що ЛМ Клюб задумує почати сезон Вечором для вшанування пам'яті С. Литвиненка. Об'єднання плянує влаштувати посмертну виставку творів С. Литвиненка в робітні покійного в ЛМ Клюбі з днем 16-го вересня ц. р. Вирішено подбати про видання окремого збірника, посвяченого творчості С. Литвиненка, який одначе з технічних причин не може бути готовим до виставки, а заступить його покищо звичайний каталог. Приступаючи до обговорення виставок, що були запляновані ще за життя С. Литвиненка, управа постановила не влаштовувати виставки з нагоди Шевченківської Конференції у Вашингтоні з огляду на поважні організаційні зміни і трудноці матеріяльного порядку. На вересень заплановано теж відкриття індивідуальної виставки п. Зої Лісовської-Нижанківської, що прибула з Европи. В справі одинадцятої збірної виставки ОМУА, що мала бути присвячена Шевченкові, і про яку було розіслано обіжник в червні ц. р., Головна Управа вияснює тим колеґам, які висловлюють свої застереження до постанов цього обіжника, що немає ніякого „кондіціо сіне ква нон".

Виставка буде черговою збірною виставкою дійсних членів ОМУН і запрошених гостей. Вибір творів буде переведено дуже уважно, але немає ніякого примусу щодо Шевченківської тематики чи обмежень щодо скількости експонатів для членів ОМУА. Бажане, щоб колеґи надсилали щокращі твори, щоб рівень виставки був справді вищий, як бувало досі. Твори на цю виставку треба надсилати на адресу ОМУА не пізніше до 7-го листопада ц. р., як було сказано в обіжнику. Реченець Загальних Зборів передбачено на половину лютого 1965 р.

Р. Пачовський
Секретар ОМУА

Новий український професіоналіст

Дня 9-го червня 1964 р. відбулася градуація Юрія Барановського на доктора дентистики при Університеті Лойолі в Шикаґо.

Юрій Барановський, син д-р Стефанії і д-ра Романа Барановських, по приїзді до ЗДА в 1949 р. закінчує середню школу в Фествіл, Аркензо, і безпосередньо зголошується як резервіст, до військової служби, яку відбуває спершу в Форт Смит, Аркензо, а згодом під час університетських студій в Шикаґо, Ілл.

По одержанні диплому лікаря-дентиста, успішно проходить стейтовий іспит, набуваючи право вільної практики в стейті Іллиной.

Юрій Барановський є членом старшо-пластунського куреня „Вовкулаки", академічного товариства „Обнова" й інших академічних товариств при університеті Лойолі.

В два тижні по одержанні диплому, то є 20-го червня одружується з панною Аретою Бунецькою, донькою д-ра Володимира і Ольги Бунецьких.

П-на Арета є студенткою коледжу в Алтоні, Ілл., де студіювала соціологію і психологію, членкинею старшо-пластунського куреня „Лісові Мавки", академічного т-ва „Обнова" і разом з Юрієм належать до Пластового Відділу УНСоюзу.

Вінчання перевели ВПреп. о. Іван Прокопович і ВПреп. о. Монсіньор С. Кнап в укр. кат. катедральній церкві св. о. Николая в Шикаґо.

Безпосередньо по вінчанні молода пара виїхала до Сан Антоніо в Тексасі, де Юрій відбував спеціяльний вишкіл у військовому медичному центрі, а в половині серпня переїхала до Гонолюлю на Гавайських Островах, де Юрій відбуватиме у військовому медичному центрі трирічний контракт в характері лікаря-дентиста, а Арета докінчуватиме два останні симестри студій.

Н. М.

Реченець зголошування домагань воєнних відшкодувань продовжений

Як відомо, громадяни ЗДАмерики мають змогу домагатися відшкодувань за шкоди та втрати, що їх понесли під час 2-гої світової війни внаслідок воєнних дій на основі закону 87-846, що зветься „Дженерал Вор Клеймс Акт". Реченець внешення зголошень про ті відшкодування минав 15 липня 1964 року. Внаслідок численних прохань заінтересованих осіб, що з різних причин не мали змоги в означеному реченці внести своїх зголошень та аплікацій до Комісії у Вашинґтоні (Форейн Клеймс Сетльмент Комішин оф Ю. С., що займаються тими справами, голова її Едвард Д. Ре проголосив, що Комісія скористала з прислуговуючого її права і продовжила реченець зголошень до дня 15 січня 1965 року.

Ця Комісія розіслала понад 60,000 листів з повідомленнями про це своє рішення, однак багато з них пошта звернула, не доручивши їх, бо в міжчасі заінтересовані особи змінили місце свого перебування.

Втрата майна, його знищення або пошкодження мусіла заіснувати в часі між 1 вересня 1939. і 8 травнем 1945., якщо йде про деякі країни Европи, між якими є названі Польща, Чехословаччина, деякі частини Мадярщини і Румунії, Югославії, що можуть в першій мірі інтересувати особи українського походження. Відшкодування передбачається за втрати на недвижимому майні а також на рухомостях, якщо такі можна докладно означити та оцінити.

Виплата відшкодування, якщо його прихильно полагодить згадана Комісія у Вашинґтоні, наступить через Секретаря Скарбу ЗДА з ліквідації німецького майна, що його забрав американський уряд під час 2-ої світової війни, тоді у воєнних діях з німецькою державою.

Заінтересовані особи повинні скористати з продовженого реченця зголошень про воєнні відшкодування за втрачене майно, якщо досі не мали нагоди цього зробити. Треба пам'ятати, що тягар переведення доказу про втрату власного майна, його вартість, точне положення ітп. належить до пошкодованого, який повинен про це заздалегідь старатися. Покищо, одначе, щоб не втратити реченця, повинен зголосити свою претензію на офіційній формі аплікації, що її може отримати з бюра Комісії, якої точна адреса є:

The Foreign Claims Settlement Commission of the United States, 111 — 20th Str. Washington, D. C. 20579.

Григорій Китастий в Шикаґо творить при ОДУМ-і ансамбль бандуристів

Григорій Китастий, організатор та довголітній керівник капелі бандуристів ім. Тараса Шевченка перебуває тепер в Шикаґо.

Філія ОДУМ-у в Шикаґо, створивши кільканадцять мистецьких одиниць, в тім числі й струнну оркестру в кількості 60 осіб, приступила до організування кобзарського ансамблю. ОДУМ вже придбав велику кількість бандур для проєктованого кобзарського ансамблю.

З приїздом до Шикаґо відомого й любленого композитора і бандуриста Григорія Китастого, який своєю капелею роками полоняв душі українців, філія ОДУМ-у приступила до зреалізування намічeного пляну. Григорій Китастий хоче передати свої знання і любов до нашого національного інструменту бандури на раз в руки цій молоді. До ансамблю будуть прийматися всі бажаючі, незалежно до якої вони організації належать. Для всіх, без винятку, вступ до ансамблю бандуристів відкритий. Усі ті, що бажають грати на бандурі чи належати до ансамблю, можуть зголошуватися в домі ОДУМ-у при 2516 Вест Дивіжен вулиці в понеділок, середу і п'ятницю від 6:30 до 9 вечора. Приймається до ансамблю молодь, хлопців і дівчат, від 14-и років, як також і старших віком осіб, що мають бажання грати на бандурі, співати в ансамблі та мають слух і голос. Студійний період гри на бандурі буде безкоштовний.

Григорій Китастий даватиме також радо приватні лекції гри на бандурі та фортепіяно для молоді й молодшого віку як 14 років, як також і для інших бажаючих опанувати мистецтво гри на бандурі.

Рівночасно допомагатиме українській громаді в Шикаґо в настроюванні фортепіянів.

О. К.

Мойсе Чомбе ангажує вояків з-посеред південних африканців і втікачів

Леопольдвіль.— Конґолійський президент Мойсе Чомбе стоючи перед загрозою перемоги комуністичних партизанів, маючи здеморалізовану власну армію і не маючи надії на військову допомогу від інших африканських країн, почав ангажувати платних наємних військовиків, здебільша тих, які вірно служили йому колись, як катанґійському президентові. Це здебільша авантуристи, професійні вояки, головно білі з Південно-африканського Союзу і з обох частин Родезії. Мойсе Чомбе має своїх емісарів, які переводять набір добровільців до його армії, за оплатою по 280 дол. місячно. З отаких білих добровільців твориться вже швидким темпом ударні частини для війни проти комуністичних партизанів. Південно-африканські літаки двічі засекречено приземлювались на летовищі під столицею Конґа, привізши туди 65 таких білих професійних вояків-добровільців. З-посеред чорних африканських держав, до яких звернувся був Мойсе Чомбе з просьбою прислати йому з допомогою свої війська, Етіопія і Ніґерія буцімто були схильні зробити це, під умовою, що інші африканські держави не будуть противитися цьому. Тому, що Мойсе Чомбе є в очах різних африканських головно лівих - лідерів експонентом західніх „імперіялістів", і тому, що чорні африканські лідери особливо атакують Південну Африку і Південну Родезію за тамошню біло - расову політику, то Чомбе втратив надію на допомогу збоку своїх чорних африканських земляків.

„Канадійська Теребовля"

Ціла Канада підготовляється, щоб гідно зустрічати своє сторіччя в 1967 р. Всі національні групи Канади відмічуватимуть з тої нагоди свої досягнення в цій країні на протязі останнього сторіччя. Ювілей федерації Канади має виняткове значення для українців, що багато зусиль і труду вложили в розбудову цієї країни, зокрема, якщо йде про освоєння цілинних земель заходу Канади. Тому не одна подія й не одне місце в цій піонерській праці стали історичними не тільки для українців Канади, але для всіх горожан цієї країни.

До таких історичних місць належить Теребовля в Манітобі, де в 1897 р. в дні 12 квітня, була відслужена перша українська Служба Божа, що її довершив перший український священик в Канаді о. Нестор Дмитрів, що прибув сюди зі ЗДА.

Ці дослідження зробив автор „Канадійської Теребовлі" д-р Михайло Марунчак. Він зібрав цей матеріял в стисло науковій формі „Загальна Бібліотека УКТ" видала це окремою публікацією.

Цими дослідами зацікавилися місцеві урядові чинники і в дні 8 липня вирішили, щоб цю подію належно вшанувати й місце, де був закопаний в дні 12 квітня 1897 р. перший український Хрест Свободи належно впорядкувати й на ньому відбудувати цей Хрест Свободи та зберегти його, як історичну подію та пам'ятку для будучих поколінь Канади.

Видання „Канадійська Теребовля" має на цілі закріпити цю подію в писаній формі. В ньому докладно змальовано тло цієї події та переживання наших піонерів. В цьому виданні обширно висвітлюється працю першого організатора українського церковного життя в Канаді — о. Нестора Дмитрова. При кінці своєї праці автор дає вичерпну відповідь, чому не Вінніпеґ а Теребовля коло Давфину стала місцем першої української Служби Божої в Канаді. Для англомовного читача є окремий вступ в англійській мові а залучена мапа при кінці книжки є помічним дороговказом для тих, що скорше чи пізніше схотять відвідати цю історичну місцевість.

Видання можна набути в книгарнях або просто у видавництві.

Ціна книжечки тільки 50 центів і 10 центів пересилка.

Адресувати:
GENERAL LIBRARY UKT
116 Noble Ave. Winnipeg 5. Canada

● **Північно - в'єтнамське радіо** твердить, що американському старшині летунства Еверетові Альварезові, який дістався в тамошній комуністичний полон під час бомбардування Північного В'єтнаму 5 серпня ц. р., ведеться добре. Так буцім-то твердить сам Альварез в листі до своєї дружини, що живе в Каліфорнії. Але комуністи промовчали, чи того листа дійсно переслано дружині полоненого старшини.

● **Донька померлого прем'єра** Індії Джавагарлала Неру, Індіра Ґанді, була обрана до так званої Державної Ради, себто вищої палати індійського парляменту. У Державній Раді є представники провінцій, коли в нижчій палаті — посли з виборчих округ. Індійський прем'єр Ляль Багадур Шастрі покликав Індіру Ґанді до свого уряду, як міністра інформації і радіовисилань.

Посмертні згадки

МАСНИК ГРИГОРІЙ, член 399 Відд. УНС „Леви" в Шикаґо, Ілл., помер 24 червня 1964 р. Покійний був кооперативним та спортовим діячем, так в Краю, як і на новім місці поселення. Похорон відбувся 27 червня ц. р. на цвинтар св. о. Николая, де Його попращали від кооператив дир. Тимціорак, а від Т-ва „Леви" мґр. Дачишин.
Вічна Йому Пам'ять!
Красник, секр.

НИКОЛАЙ БІЛІЧАК, довголітній член Т-ва „Зоря" — 69-ий Відд. УНС в Ню Йорку, помер 14 квітня 1964 р. в Colchester, Conn. Народився 1886 р. в м. Богородчани. Залишив в смутку прибрану дочку Юстину з родиною на Зах. Україні.
Вічна Йому Пам'ять!
Ів. Різник, секр.

АННА ҐРАМОЦЬКА, членка-засновниця і 37-літня фін. секретарка Т-ва „Любов" — 373 Відд. УНС в Ст. Луїс, Мо. Померла 10 серпня 1964 року, проживши 76 літ. Покійна народилася 13 березня 1888 року в с. Роґізна, пов. Самбір, Україна. То ЗДА прибула в часі першої світ. війни, а до УНСоюзу вступила в 1928 р. Покійна залишила в глибокому смутку 2 синів Івана і Петра, дочку Анну і зятя Григорія, 3 внуків, сестру з родиною в Америці і 2 сестри в Україні. Похорон відбувся 13 серпня з пох. зав. до Православної Церкви св. Тройці, а відтак на цвинтар Sunset при участи членів родини, кревних, знайомих, приятелів та членкинь Відділу.
Вічна Їй Пам'ять!
В. Івасютяк

ВАСИЛЬ ОКРЕПКИЙ, член 21 Відд. Запорізька Січ УНСоюзу в Джансон Ситі, Н. Й., помер 21 липня 1964 р. Покійний походив з с. Нокутці, пов. Рогатин, Україна. До ЗДА приїхав в 1909 р. і став членом УНС. Покійний поселився в Нюарк Валлей, Н. Й., і там провадив господарку до своєї смерти. Полишив у смутку дружину Анну, 2 доньки, 3 синів, внука, а на Україні брата і сестру. Тлінні Останки поховано на цвинтарі Укр. Прав. Церкви св. Івана Хрестителя, до якої і належав в Джансон Ситі, Н. Й.
Вічна Йому Пам'ять!
Управа

Розшуки

ІВАН СТЕЦЬ
пошукує за своїми сестрами
ЮСТИНА і ГАНЯ
зі с. Рудавка, пов. Коросно — батьки Гриць і Анастазія Стець. В 1944 р. перебували у фармера в Німеччині, над французькою границею. Хто знав би про них, або вони самі, прошу писати на адресу:
Iwan STEC
Box 283 Tuscarawas, Ohio

Розшукую Михайла ОБЕНКА та М. ПЄСНЯРСЬКИЙ (скрипак) з Великої України. Голоситися на адресу:
Дарія БАЧИНСЬКА
336 W. Chestnut Street
Lancaster, Pa.

Пошукую кузина ІВАНА ГРИВІН і його сестру МАРИНУ, що мешкала в Галичині 50 літ тому, перед приїздом до Америки з мамою АННОЮ ГРИВІН, з дому КУДЛОВСЬКА. Я була би щасливою довідатися про її місце перебування.
M. KUDLOWSKA
c/o Mr. R. H. Bartlett
1598 Mass. Avenue
Lexington, Mass.

ТАРЗАН, ч. 5295. Хто хитріший?

Адам Стовн усміхнувся, коли чекав, вже вийшовши з бюра. — Я направду заслуговую на нагороду за це виконання . . .

— Гаразд, Адаме, — перервав Том Раєн. — Я взяв сам працю. Ви є божевільні, щоб відкидати . . .

Стовн засміявся. — Подібний до лиса, мій приятелю . . . Божевільний немов лис!